

Српски језик и књижевност
План и програм за месец Март
Одељења I/1, I/4

Народна епска песма *Ропство Јанковић Стојана*

Уводни део часа	<p>Задатак за ученике: Да прочитају кратак одломак из секундарне литературе и издвоје кључне појмове (речи, запажања): Нада Милошевић Ђорђевић, „Народна књижевност” – приказ хајдучке и ускочке хероике.</p> <p>Задатак за ученике: Потражити и основне историјске податке о ускоку Стојану Јанковићу и његовом другу Илији Смиљанићу. (Потомак породице Јанковића је српски писац Владан Десница.) То ће послужити и за разматрање односа између историје и народне књижевности.</p>
Главни део часа	<p>„Ропство Јанковић Стојана”</p> <ul style="list-style-type: none">• Слободарски мотиви: насиље освајача, слободарске тежње; веза песме с ускочком тематиком, преиначење историје (хипербола, стални бројеви).• Интернационални мотив: долазак мужа на женину свадбу. Доминантан мотив. Поређење с обрадом овог мотива у „Одисеји”. Мотив препознавања: у „Одисеји” и у нашој народној песми; анализа односа између Јеле и Стојана и Пенелопе и Одисеја. Алегорија, алузија – посредник у препознавању; поређење љубине реакције с реакцијом мајке и сестре. Понашање Стојаново према просцима и поређење са Одисејевим.• Баладични мотиви: мајчина туга и смрт. Однос између мајке и Стојана. Зашто је Стојан отишао прво у свој виноград? Зашто се није представио мајци? Сталне промене тона у песми, смењивање туге и среће. Разговарати о значењу метафора: „јабука од злата” (Стојан), „неношено злато” (снаха Јела).
	<p>Издвојити најупечатљивије делове песме, по избору ученика, па образложити избор. Анализирати да ли је избор начињен на основу стилских или мотивских особености.</p>